

Vogelstudie en Vogelbescherming

Door Dr. W. H. Bierman

Voorzitter van de

Nederlandse Ornithologische Unie

Terwijl reeds in 1899 de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels — voortgekomen uit de Bond tot Bestrijding van den Vogelmoord — werd opgericht, duurde het tot 1901 eer de Nederlandse Ornithologische Vereniging gesticht werd. Eigenlijk was dit natuurlijk het gevolg van late aaneensluiting van de wetenschappelijk geïnteresseerde ornithologen, maar mijn eerste opwelling is toch ook dit de juiste volgorde te noemen. Wanneer wij de bedreigde vogels niet zouden beschermen, kwam evenzeer de beoefening van de ornithologie in gevaar. Bij nader inzien blijkt echter een doeltreffende bescherming pas mogelijk te zijn wanneer wij de vogels kennen in al hun gewoonten, in de eisen die zij stellen aan broed-, voedsel- en overwinteringsgebied, en ook hun trek begrijpen, waarbij zij aan zovele gevaren bloot staan.

De tijd is verre dat de strijd over nut en schade, en het al of niet overdrijven van bescherming, de oorzaak zouden kunnen worden van een splitsing in de ornithologische gelederen, zoals die in 1911 plaats vond. Weer zijn gelukkig in de Nederlandse Ornithologische Unie de vogelminnende en vogelkundige Nederlanders bijeen gekomen, en bescherming van de vogelwereld wordt door allen van het grootste belang geacht. Was aanvankelijk de strijd vrijwel uitsluitend gericht tegen het rechtstreekse doden van vogels uit jachtlust, wegens vermeende schade, om hun verenkleed of uit verzamelzucht, en tegen het wegnemen van hun eieren, thans weten wij hoe veel vogels ongewild het slachtoffer worden van bestrijding van insectenplagen en onkruid, het doodspuiten van aardappelroof en dergelijke moderne methoden. Talloos en groot zijn de gevaren die biotopen en voedselbronnen bedreigen ten gevolge van de steeds groter invloed van de mens op het aanzien van de berooide aarde. Wat mag het baten de vogels niet te doden, wanneer hun geen gelegenheid tot nestelen overblijft, hun voedsel vernietigd wordt of ten goede komt aan soorten die zich beter aan de mens aanpassen, en zij op

de trek of in het overwinteringsgebied geen levensruimte meer kunnen vinden? Ondanks grote vooruitgang is het steeds meer noodzakelijk snel een goed inzicht te verkrijgen in de volledige biologie van onze vogels. Het opofferen van kleine aantallen individuen om deze kennis uit te breiden is daarbij niet steeds te vermijden en kan mede van groot belang zijn voor de populaties die bescherming van node hebben. Vaak zijn de gevaren veel minder evident, en liggen bovendien op ander terrein, dan aanvankelijk werd verondersteld.

Leerzaam is in dit verband wat Peter Scott mij onlangs bij een bezoek aan zijn Wildfowl Trust vertelde. De slechts op het onbewoonde eiland Laysan in de Stille Oceaan voorkomende *Laysaneend* (*Anas platyrhynchos laysanensis* Rotschild) verminderde al lang zó sterk in aantal, dat uitsterven haast onvermijdelijk scheen. Er werd zoveel mogelijk getracht — onder andere door Scott zelf — deze soort (of volgens de moderne begrippen eigenlijk ondersoort) in gevangenschap tot voortplanting te brengen, echter met matig succes, en ook werd overwogen de vogels op een ander eiland in te voeren om als het ware een pijl meer op de boog te krijgen. Tot onverwacht het uitsterven van de op Laysan ingevoerde konijnen ten gevolge bleek te hebben dat de „talingen” zich weer snel vermeerderden en in enkele jaren tijd toenamen van ongeveer dertig tot zeker vierhonderd stuks. Hier is eens te meer gebleken welk een funeste invloed de invoer van vreemde planten en dieren kan hebben, ook al kan die invloed moeilijk aantoonbaar of bewijsbaar zijn.

Voor al in ons steeds meer overbevolkt rakende land is de samenwerking tussen de vogelbeschermers en de biologen die de vogels bestuderen van zéér groot belang, en hierom mogen wij ons wel gelukkig prijzen, dat deze samenwerking thans verzekerd is. Bovendien werken onze verenigingen nauw samen in de

(Vervolg van blz. 113)

Comité International pour la Préservation des Oiseaux. Voor een groot aantal soorten is natuurlijk bescherming alleen op Nederlands gebied ten enen male onvoldoende. Moge aan de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels een bevredigend vervolg op zestigjarige vruchtbare arbeid beschoren zijn!